

Gitanos: història i cultura d'Europa

JUAN FERNANDO LÓPEZ AGUILAR

La lluita per la igualtat no està mai completada, perquè tampoc ho està la lluita contra la discriminació, per més que aquest sigui un pilar permanent de la UE i, per descomptat, crucial per al Parlament Europeu (PE). Per això fem el correcte debatent cada any en el Ple d'Estrasburg –com vam fer en el Ple de juny– el rendiment pràctic de les denominades Estratègies Nacionals per a la Inclusió de la Població Romaní. Perquè això és exactament el que ordenen les resolucions adoptades contra la seva discriminació després de cada debat en el PE.

Crec, no obstant això, que aquest debat perd el focus si es dedica a examinar “país per país” aquells casos nacionals on pugui constatar-se que existeix una millor història d'èxit en la integració de la població romaní, allí on està més arrelada (com pot ser, en aquest punt, exemple el cas d'Espanya) enfront d'aquells altres casos de països on el balanç sigui més deficient. Perquè el que és realment important és apuntar al desafiament que a la

integració europea planteja la població més vulnerable –dones, nens–: les seves ràtios d'escolarització, ocupació, habitatge, accés a la sanitat, accés a l'educació i igualtat d'oportunitats...

I, per descomptat, una cosa que sí que podem fer –i hem de fer– és eradicar del PE el llenguatge de l'odi i la discriminació contra els gitanos que tantes vegades hem hagut de sofrir en aquests últims anys, amb una retòrica racista i carregada d'odi energumènic que degrada últimament els debats al PE. Perquè és simplement intolerable. Aquest sí que és un primeríssim mandat que podem complir: ser vigilants i absolutament intransigents davant del llenguatge de l'odi i la discriminació contra la població romaní en aquest PE.

Vaig prendre la paraula al debat amb la major motivació i compromís personal. Es tracta aquest d'un assumpte que va directe al cor dels valors europeus. Del que som i el que representem. I una bona ocasió per reflexionar sobre la situació que viu avui la major

minoria ètnica d'Europa –més de 10 milions de persones, amb més d'un milió de gitanos residents a Espanya– i sobre els progressos realitzats i els reptes futurs. No només és un debat oportú, sinó també necessari. Perquè la millora de la situació de les comunitats romanís és una mesura de la nostra capacitat per promoure la integració i combatre l'exclusió social en totes les seves expressions, i combatre-la a tot arreu.

**Hem de, efectivament,
no només parlar i discutir
i votar resolucions;
ens hem de prendre
seriosament la integració de la
població romaní a Europa**

Hem de, efectivament, no només parlar i discutir i votar resolucions; ens hem de prendre seriosament la integració de la població romaní a Europa. Hem de fer balanç de la forma en què les Estratègies Nacionals d'Integració dels Gitanos presentades pels Estats membres (EE.MM) amb periodicitat anual, arran del que estableix el Marc de la UE, s'estan aplicant i si estan millorant, de debò, la vida de les comunitats romanís sobre el terreny. Des del PE volem conèixer i avaluar les actuacions concretes dels EE.MM per garantir el millor ús possible dels fons que disposa la UE per aconseguir aquest objectiu. I aquest debat anual és una bona ocasió per discutir l'encert o les lliçons apreses dels respectius esforços per aconseguir avanços en les comunitats romanís; i molt en particular per garantir que el finançament necessari arribi al nivell local.

Per als socialistes un element fonamental és la continuació del Marc Europeu per a les Estratègies Nacionals que s'està veient qüestionat pels indicis preocupants d'abandó o reculada en certs EE.MM que ens traslladen els informes de la Comissió i del Consell sobre aquest tema. En aquest marc, la lluita

contra l'antigitanisme hauria de tenir un pes molt especial. Al PE som molts els que estem compromesos fins al final amb la lluita pels drets del poble gitano.

I és que la integració dels romanís és més que una qüestió d'inclusió social: té també un impacte positiu en l'economia, en particular en els EE.MM que compten amb un important component romaní. Els romanís representen un percentatge significatiu i creixent de la població en edat escolar i, per tant, de la futura població activa en molts països. Unes polítiques d'activació laboral eficaces i uns serveis individualitzats i accessibles de suport per als sol·licitants d'ocupació romanís resulten essencials perquè la població gitana aprofiti el seu potencial i participi activament i en peus d'igualtat en l'economia i en la societat. En efecte, la inclusió social i la integració de les comunitats romanís és una responsabilitat conjunta dels EE.MM i de la pròpia UE. La Comissió ha de supervisar, precisament, els progressos realitzats pels EE.MM a través del Marc Europeu d'Estratègies Nacionals d'Integració dels Gitanos. I ha de fer-ho amb determinació i amb zel. És el que exigim des del PE.

Aprecio amb legítim orgull que el Grup Socialista al PE mantingui des de fa més de 30 anys el seu compromís militant contra tota discriminació, per la igualtat de drets i oportunitats, i contra l'estigmatització de cap identitat ètnica o cultural en la societat europea, singularment visible en la seva proximitat a la població romaní. No en va, un membre espanyol del Grup Socialista al PE, el nostre benvolgut company Juan de Dios Ramírez Heredia, un líder en tants conceptes, va honrar la nostra acció parlamentària sent el primer gitano a ocupar un escó a l'Eurocambra el 1986. A l'actualitat, dos companys socialistes representen i defensen a la població romaní: Soraya Post, gitana sueca (presidenta de l'InterGrup contra la Gitanofòbia), i Damian Drăghici, gitano romanès que, per cert, és un músic brillant, admirat a tota Europa.

És cert que en la integració de la població romaní hi ha hagut avanços en els últims anys; però aquest és, on els hi hagi, un llarg camí, i els principals reptes continuen aquí plantejats. Per descomptat, és lamentable que, en aquest 2018, encara tants romanís segueixin vivint en condicions simplement inacceptables. S'enfronten a intolerables índexs de pobresa i marginació social. Molts manquen d'accés bàsic a l'habitatge i a l'assistència sanitària, i pateixen severes dificultats en matèria d'educació; la seva taxa de desocupació es manté molt per sobre de la mitjana de la UE; els nens romanís tenen menys probabilitats d'acabar la seva etapa d'escolarització obligatòria... D'acord amb l'Agència dels Drets Fonamentals de la UE (FRA, amb seu a Viena), fins al 54% dels romanís encara sofreixen discriminació en la cerca d'ocupació. Amb massa freqüència, els romanís són víctimes dels prejudicis, la intolerància i l'exclusió social.

És lamentable que, en aquest 2018, encara tants romanís segueixin vivint en condicions simplement inacceptables. S'enfronten a intolerables índexs de pobresa i marginació social

---

Hem de ser, per tant, exigents –i vigilants– contra aquesta estigmatització; però també, i sobretot, contra el discurs de l'odi. Resulta sens dubte deplorable i condemnable que això tingui el seu lloc –i com– a les xarxes socials. Però encara ho és més que aquest llenguatge ominós tingui seient dins del mateix PE, minat a les seves sessions plenàries per les manifestacions abominables d'aquesta visió negativa dels gitanos

europèus. En aquesta legislatura 2014-2019 s'han fet cada vegada més freqüents els exabruptes carregats de fúria i odi per part de representants d'aquesta extrema dreta neandertal que tan procaçment avergonyeix a la institució que detesten sense que això els impedeixi ocupar en ella els seus escons. I que, a esclat de la Gran Recessió i de l'exasperació de les desigualtats, no ha fet sinó créixer electoralment a cada cita nacional. Així ho mostra el neofeixisme rampant de la Lega Nord –amb el discurs xenòfob que encarna Matteo Salvini– que dirigeix avui, ni més ni menys, la política interior i la comunicació política del Govern d'un estat fundador de la construcció europea com és la República Italiana.

Caldrà fer, per tant, tot el que sigui necessari per millorar la comprensió de les comunitats gitanes: no només dels problemes que els afecten sinó sobre la seva rica i potent història i cultura

---

Per això importa combatre els prejudicis des de la seva mateixa base. I per a això cal sensibilitzar l'opinió pública europea sobre la realitat del seu component gitano. Perquè la intolerància és sempre el resultat tòxic de la ignorància i de la por al que es desconeix o al que no es comprèn. Caldrà fer, per tant, tot el que sigui necessari per millorar la comprensió de les comunitats gitanes: no només dels problemes que els afecten sinó sobre la seva rica i potent història i cultura. Una cultura que no pot separar-se de la pròpia cultura europea. Perquè és inherent a un nosaltres els europeus que no pot declinar-se sense una mirada inclusiva als gitanos d'Europa.

Juan Fernando López Aguilar és catedràtic de Dret Constitucional i eurodiputat socialista